

УДК 351

Вилгін Є.А.,

к. держ. упр.,

докторант Академії муніципального управління

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В РЕГІОНАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ ІНВЕСТИЦІЙНО - БУДІВЕЛЬНОЮ СФЕРОЮ

Анотація. Розглянуто визначення державного управління інвестиційно-будівельним комплексом в широкому та вузькому розумінні. Вивчено зарубіжний досвід комплексного розвитку регіону. Досліджено розвиток регіонального інвестиційно - будівельного комплексу як певним чином організованої територіальної сукупності будівельних виробництв і результатів їх господарської діяльності з регіонально-галузевим управлінням. Акцентовано увагу на винятковій ролі державного управління в сфері регіонального розвитку.

Ключові слова: державне управління, інвестиційно-будівельний комплекс, механізм, регіон, регіонально-галузеве управління.

Вилгин Е.А.,

к. гос. упр.,

докторант Академии муниципального управления

РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В РЕГИОНАЛЬНОМ УПРАВЛЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННО - СТРОИТЕЛЬНОЙ СФЕРЕ

Аннотация. Рассмотрены определение государственного управления инвестиционно-строительным комплексом в широком и узком смысле. Изучено зарубежный опыт комплексного развития региона. Исследовано развитие регионального инвестиционно - строительного комплекса как определенным образом организованной территориальной совокупности строительных производств и результатов их хозяйственной деятельности по регионально-отраслевому управлению. Акцентируется внимание на исключительной роли государственного управления в сфере регионального развития.

Ключевые слова: государственное управление, инвестиционно-строительный комплекс, механизм, регион, регионально-отраслевое управление.

Vylhin E.A.,

phD.,

phD Academy of Municipal Management

THE STATE'S ROLE IN THE REGIONAL MANAGEMENT OF INVESTMENT - CONSTRUCTION INDUSTRY

Annotation. Foster the development of investment and construction industry is of strategic importance because of its participation in the creation of assets other industries, as well as providing individuals with a primary social goods - housing. At the present stage of development of market relations in the country have changed the characteristics of the market environment, including in the construction industry, which actualizes the need to develop good organizational providing economic development and competitiveness of investment and construction industry.

The main feature of the modern region serving his so-called "mission", ie Region in the structure of the global socio-economic system dvoynist direction of development and social functions. In this case it is about identifying opportunities in the region and its ability to participate in national processes, as well as in their own development.

Regional investment - building complex is somehow organized territorial set construction industries and the results of their economic activity in region-industry management.

Features functioning regional government and local self-evolution ix of functions related to the process of changing socio-economic and political systems .. Of course, the activities of the state may not always have a positive impact on market processes, but regional executive bodies just are able to create positive incentives for the development of a regional system.

Under the governance of regional investment - building complex offers views of the state understand that it is in the implementation of management, ie organizing influence on the set of sectors, industries and organizations that are characterized by close of sustainable economic, organizational, technical and technological ties.

The problem of improving public administration investment for building complex domestic and foreign science and practice is not new. This problem is dealing with many famous scholars and experts. However, a systematic approach to its solution, which would take into account the peculiarities of investment and construction activity and socio-economic conditions of their joint and efficient operation of today developed enough. In this regard, the deepening of market relations problem of investment and construction activities at the country and its regions raises the problem of the creation of system management methodology based on the principles, methods and organizational forms that allow you to move to establish a mechanism for the target orientation of all elements of the system at the strategic and tactical problems of stabilization and subsequent recovery in all sectors of economic activity.

Keywords. Public administration, investment and construction complex mechanism, region, regional-sectoral management.

Вступ. Вкрай важливо, на даний час, зміцнення конкурентоспроможності інвестиційно-будівельного комплексу. Актуальність проблеми також посилює значна ілєгалізація вітчизняного ринку нерухомості та необґрунтовано високі, в зв'язку з цим, ціни на нерухомість. Поєднання названих проблем призводить до суттєвих негативних соціально-економічних наслідків: надзвичайно високої вартості нерухомості та подальшого майнового розшарування населення; значного недоотримання надходжень до бюджету, спричиненого наявністю тіньового сектору ринку; спотворення інвестиційних пріоритетів.

Відзначимо, що в інвестиційно-будівельному комплексі відсутній єдиний загальний ринок для всіх учасників (інвесторів, замовників та підрядників), що зумовлено специфікою будівельної продукції та її прив'язаністю до безпосередніх участків будівельного виробництва. Кожне підприємство-учасник інвестиційно-будівельного комплексу функціонує в умовах конкуренції поряд з підприємствами чи організаціями того ж напрямку діяльності. В процесі виробництва будівельної продукції конкурентна боротьба ведеться на ринку сировинних ресурсів, будівельних матеріалів, конструкцій, обладнання, проектних і підрядних робіт, нерухомості, фінансовому ринку.

Забезпечення розвитку інвестиційно-будівельного комплексу є стратегічним завданням з огляду на його участь у створенні основних фондів інших галузей економіки, а також забезпеченні населення одним з первинних суспільних благ – житлом. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в країні істотно змінилися характеристики ринкового середовища, в тому числі у сфері будівництва, що актуалізує потребу в розробці належного організаційно-економічного забезпечення розвитку та конкурентоспроможності інвестиційно-будівельного комплексу.

Цілком очевидно, що теорія управління інвестиційно-будівельним комплексом вимагає свого розвитку з урахуванням основних положень концепції інформаційного суспільства, обґрунтованої в роботах таких вчених, як: Белл Д., Гелбрейт Дж.К., Іноземцев В.Л., Клімов Див., Макаров В.Л., Мільман Б.З., Сакайя Т., Уотермен Р. та інших.

Вагомий вклад у розв'язок загальних та галузевих проблем розвитку інвестиційно-будівельного комплексу здійснили вітчизняні науковці: Н. Александрова, О. Андрійко, В. Бакуменко, П. Беленький, Є. Бойко, З. Варналій, В. Гейць, Б. Данилишин, М. Долішний, Я. Жаліло, В. Козик, М. Козоріз, Є. Крикавський, Д. Лук'яненко та інші.

Постановка завдання. Розглянути визначення державного управління інвестиційно-будівельним комплексом. Вивчити зарубіжний досвід комплексного розвитку регіону. Дослідити розвиток регіонального інвестиційно - будівельного комплексу.

Результати. Державне управління інвестиційно-будівельним комплексом необхідно розглядати в широкому та вузькому розумінні.

В широкому розумінні державне управління інвестиційно-будівельним комплексом - це цілеспрямований організаційний та регулюючий вплив держави на стан і розвиток галузі матеріального виробництва, яка забезпечує створення та реконструкцію об'єктів виробничого, комунально-побутового, соціально-культурного й житлового призначення з метою досягнення цілей та реалізації функцій в сфері проведення єдиної технічної політики в галузі, планування та розробки організаційно-правових засад проектування й будівництва, їх матеріально-технічне та фінансове забезпечення, нормування, кадрової політики, організації техніки безпеки й охорони праці, проведення заходів щодо підвищення якості архітектурних і будівельних робіт, здійснення контролю за додержанням будівельних правил, норм і стандартів тощо.

У вузькому розумінні – це процес реалізації державної влади, її зовнішнє, матеріалізоване вираження в процесі регулювання взаємодії учасників інвестиційно-будівельного циклу з приводу освоєння ресурсів і створення матеріальних і інших благ.

Залишилося визначити регіональну складову даного поняття. В умовах адміністративно-розподільчої системи і домінування галузевого принципу державного управління термінологічна невизначеність не мала особливого значення (розвиток будь-якої території залежав переважно від галузевих рішень), але в сучасних умовах, коли адміністративно-територіальні одиниці є об'єктом державного регулювання та рішень, які приймаються на різних рівнях управлінської системи – від державного до муніципального – необхідна більша чіткість і визначеність при регіоналізації держави і законодавче закріплення статусу „регіону” як об'єкту впливу з боку держави

При всій різноманітності підходів до поняття регіону, вказується перш за все на його просторову сутність. Щоб чітко зрозуміти критерії визначення управлінської категорії державного управління „регіон”, необхідно, в першу

чергу, ознайомитись з його трактуваннями, що склалися до сьогодні в різних галузях знань [1, с. 57].

У перекладі з латині “регіон” – це область, район, місцевість. За визначенням конференції регіонів Європи під терміном “регіон” розуміють “територіальну одиницю, безпосередньо підпорядковану центральному рівню влади країни і таку, що має виборний орган” [2, с. 40]. У великому тлумачному словнику сучасної української мови: „регіон – певна територіальна одиниця (район, область, зона), що вирізняється з-поміж інших таких же одиниць специфічними рисами (географічними, геологічними, етнографічними, економічними тощо).

Вивчаючи зарубіжний досвід комплексного розвитку, під регіонами складні територіально-економічні комплекси, що мають обмежені внутрішні ресурси, свою структуру виробництва, певні потреби у зв'язках із зовнішнім світом [2].

Більш скрупульозно і виважено підходить до визначення регіону: регіон – це частина території держави, що виділилася в процесі суспільного (територіального) поділу праці, яка спеціалізується на виробництві певних товарів чи послуг, характеризується спільністю і специфічним щодо інших територій характером процесу відтворення; комплексністю і цілісністю господарства; наявністю органів управління, що забезпечують розв'язання завдань, що стоять перед регіоном [3, с. 10].

В Законі України “Про стимулювання розвитку регіонів” регіон розглядається як “територія Автономної Республіки Крим, області, м. Києва та Севастополя” [4].

На наш погляд, при визначенні терміну “регіон” слід погодитись з відомим українським дослідником з проблем регіонального розвитку Тимків Р.М., який вважає, що поняття “регіон” слід використовувати у трьох різних вимірах [5]:

– макрорегіон – група сусідніх областей, об'єднаних спільним географічним положенням, однаковиими природними умовами і ресурсами, єдиних за історико-географічними передумовами, за розселенням населення, за структурою та спеціалізацією господарства, за переліком природоохоронних і екологічних проблем, тобто економічні райони;

– мезорегіон – “обласний регіон”, тобто область;

– мікрорегіон – це регіон “що становить своєрідну за природно-економічними, етнонаціональними та іншими ознаками частину області чи АР Крим”, тобто район.

Основною рисою сучасного регіону виступає його так звана „місія”, тобто призначення регіону в структурі світової соціально-економічної системи, двоєдність напрямку її розвитку і суспільної функції. У даному разі мова йде про визначення можливостей регіону і здібностей його участі в загальнодержавних процесах, а також у власному розвитку.

Регіональний інвестиційно - будівельний комплекс являє собою певним чином організовану територіальну сукупність будівельних виробництв і результатів їх господарської діяльності з регіонально-галузевим управлінням.

Склад регіонального інвестиційно-будівельного комплексу ряд дослідників розглядають у вигляді окремих блоків (ланок). Однак цей розподіл у різних авторів відбувається по-своєму.. Ряд дослідників пропонують розглядати інвестиційно - будівельний комплекс як певну систему, що складається з ряду підсистем (предпроектная, проектна, виробнича, експлуатаційна, посередницька, фінансова, планова й результуюча) [2].

На наш погляд, доцільно розглядати склад регіонального інвестиційно-будівельного комплексу у вигляді п'яти блоків (ланок):

1. Інвестиційного, що забезпечує будівництво інвестиційними ресурсами;
2. Будівельного - сукупності будівельних, монтажних, ремонтних організацій, що забезпечують кінцевий результат функціонування всього комплексу;
3. Промислового, що представляє сукупність галузей промисловості будівельних матеріалів, деталей і конструкцій і інших галузей промисловості, що поставляють для будівництва предмети й знаряддя праці, а також галузей виробничої інфраструктури (підприємства механізації й транспорту, зв'язку, матеріально-технічного постачання та ін.);
4. Науково-проектного - сукупності проектних, наукових, дослідно-конструкторських, дослідницьких і інших організацій, що забезпечують нормальне функціонування комплексу;
5. Інституціонального, що включає галузеві органи управління й регулювання інвестиційно-будівельного комплексу, а також різні об'єднання самих учасників комплексу (союзи, консорціуми, асоціації й ін.).

По своїй суті дані блоки можна співвіднести з іншою традиційною градацією учасників інвестиційно-будівельної діяльності. Залежно від виконуваних функцій вони підрозділяються на інвесторів, підрядників, замовників, проектувальників і постачальників.

З огляду на це, видається необхідним та актуальним акцентувати увагу на тій винятковій ролі державного управління в сфері регіонального розвитку. Особливості функціонування регіональних органів державного управління та місцевого самоврядування, еволюції їх функціональних повноважень пов'язані з процесами зміни соціально-економічної та політичної систем.. Звичайно, діяльність держави не завжди може позитивно впливати на ринкові процеси, але регіональні органи виконавчої влади якраз і спроможні створити позитивні стимули розвитку регіональної системи.

Під державним управлінням регіональним інвестиційно - будівельним комплексом пропонуємо розуміти вид діяльності держави, що полягає у здійсненні нею управлінського, тобто організуючого впливу на сукупність галузей, виробництв й організацій, що характеризуються тісними стійкими економічними, організаційними, технічними й технологічними зв'язками.

Висновки. Проблема вдосконалення системи державного управління інвестиційно-будівельним комплексом для вітчизняної і зарубіжної науки і практики не нова. Цією проблемою займаються багато відомих учених і

фахівці. Проте питання системного підходу до її рішення, в якому враховувалися б особливості інвестиційної і будівельної діяльності і соціально-економічних умов їх сумісного і ефективного функціонування на сьогоднішній день розроблені недостатньо. В зв'язку з цим, у міру поглиблення ринкових відносин проблема розвитку інвестиційно-будівельної діяльності на рівні країни і її регіонів ставить задачу створення методології її системного управління, заснованого на принципах, методах і організаційних формах, що дозволяють перейти до створення механізму цільової орієнтації всіх елементів системи на рішення стратегічних і тактичних задач стабілізації і подальшого підйому економіки у всіх галузях і сферах господарювання.

Список використаних джерел:

1. Кочуєв В. Проблеми прийняття господарських рішень в умовах ризику та невизначеності на регіональному й місцевому рівнях/ В. Кочуєв// Аспекти самоврядування. – 2005. – №2. – С. 57.
2. Инвестиционно-строительный комплекс в рыночных условиях: [Учеб.пособие] / В.В.Бузырев, О.Г.Иванченко, Д.А.Ващук, И.В.Федосеев; Под ред В.В.Бузырева. – М., 1994. – 125 с.
3. Асаул А.Н. Финансово-строительные группы -основа региональных строительных комплексов/ А.Н. Асаул, А.В. Батрак // Экономика строительства. – 1999. –№3. – С.8 – 12.
4. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів від 8.09.2005 р. №2850// Офіційний вісник України. – 2005. – №40. – Ст. 2529.
5. Тимків Р.М. Сучасні технології комфорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.extim.com.ua/about.html>

References:

1. Kochuyev, V. (2005), “Issues economic decision-making under risk and uncertainty at the regional and local levels“, *Aspects government*, vol 2. - P. 57.
2. Buzyrev V.V., Ivanchenko O.G., Vaschuk D.A., Fedoseev I.V. (1994), Investment-building complex in market conditions, Moscow, Russian Federation.
3. Asaul A.N. (1999), “Financial and construction group -osnova regional construction complexes“, *Construction Economics*, vol 3. - Pp. 8 - 12.
4. Law of Ukraine (2005) "On the promotion of regional development from 08/09/2005 p. №2850, *Official Bulletin of Ukraine*, vol 40. - Pp. 2529.
5. Tymkiv R.M. Modern comfort technology , available at: <http://www.extim.com.ua/about.html>

Рецензент: Дацій О.І., д.е.н., професор

УДК 351

Гончаренко І. Г.,

к.е.н., доцент

Черкаського державного технологічного університету

**ДОСЛІДЖЕННЯ ДОМІНУЮЧИХ ТЕНДЕНЦІЙ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА УМОВ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ**

Анотація. У статті узагальнені підходи до визначення «регіон» і досліджували область як суб'єкт влади. Поділ влади передбачає, що область визнана органом і об'єктом державного управління в рамках закону про розмежування країни і центр влади.

Ключові слова: регіон, державного управління, центр влади.